

1. Osoba współpracująca - kim jest i jak ją rozliczać?

Katarzyna Dorociak

Korzystając w prowadzonej działalności z pomocy małżonka czy innego członka rodziny, zamieszkującego w jednym gospodarstwie domowym, przedsiębiorca powinien się liczyć z obowiązkami, jakie nakładają na niego przepisy w takiej sytuacji. Czy wiesz kim jest i jak powinna zostać rozliczona osoba współpracująca? Czy pomoc członka rodziny musi być odpłatna? Jakie składki należy odprowadzać do ZUS za taką osobę?

Kim jest osoba współpracująca?

Definicja osoby współpracującej została bardzo szczegółowo opisana w ustawie o systemie ubezpieczeń społecznych. Zgodnie z tą ustawą, za osobę współpracującą uważa się:

- małżonka,
- dzieci własne lub dzieci drugiego małżonka i dzieci przysposobione,
- rodziców,
- macochę i ojczyma,

pozostających we wspólnym gospodarstwie domowym i współpracujących przy prowadzeniu działalności.

Bez względu na to, czy członek rodziny współpracuje w działalności na podstawie umowy o pracę, czy też pomaga nieodpłatnie, dla celów ZUS uważany jest za osobę współpracującą.

KIM JEST OSOBA WSPÓŁPRACUJĄCA?

małżonek

dzieci własne lub
dzieci drugiego
małżonka i dzieci
przysposobione

rodzice

macocha
i ojczym

* pozostający we wspólnym gospodarstwie domowym i współpracujących przy prowadzeniu działalności

O statusie osoby współpracującej decydują trzy przesłanki, tj:

- bycie w kręgu osób wymienionych w przepisach;
- pozostawanie członka rodziny we wspólnym gospodarstwie domowym;
- „współpraca” przy prowadzeniu działalności pozarolniczej.

Wszystkie wymienione wyżej okoliczności muszą występować łącznie.

Ważne

Za osoby współpracujące nie są uznawani brat ani siostra. Nie jest nią również członek rodziny zatrudniony w celu przygotowania zawodowego.

Osoba współpracująca a ZUS

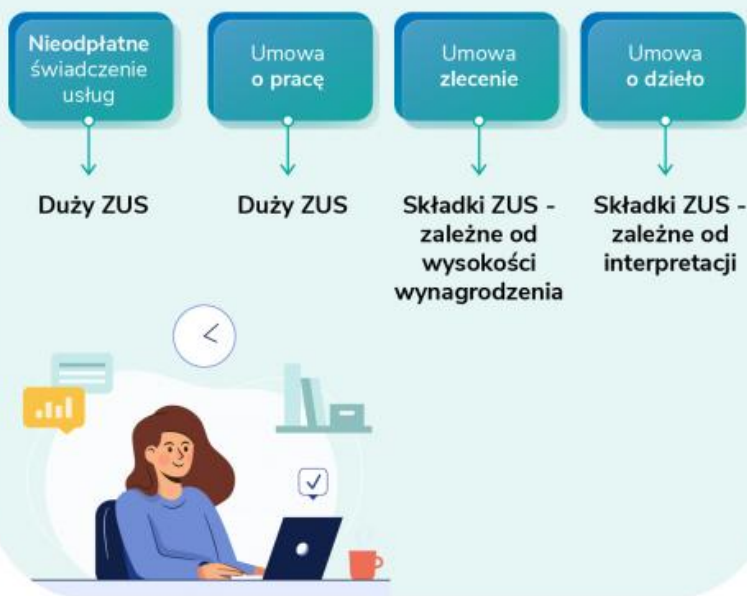
Pomoc w prowadzeniu działalności osoby współpracującej wiąże się z obowiązkiem objęcia jej ubezpieczeniem ZUS. Pomagającego w działalności członka rodziny należałoby zatem zarejestrować w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych (osobę współpracującą należy zgłosić do ubezpieczeń społecznych z kodem tytułu ubezpieczenia ZUS 05 11). Zasady opłacania składek osób współpracujących nie zawsze są jednak takie, jak w przypadku innych pracowników.

Przy zatrudnieniu osoby współpracującej:

- na umowę o pracę – składki ZUS opłacać należy w wymiarze jak za przedsiębiorcę;
- na umowę zlecenie – składki ZUS opłacać należy jak przy umowach zlecenie z innymi zleceniobiorcami. Składki zależą głównie od wysokości wynagrodzenia;
- na umowę o dzieło – jest wiele interpretacji w tej kwestii, jednak co do zasady od takiej umowy opłaca się składki ZUS w wymiarze jak za przedsiębiorcę;
- nieodpłatnie – składki ZUS opłaca się w wymiarze jak za przedsiębiorcę.

UBEZPIECZENIE ZDROWOTNE CZŁONKA RODZINY

— OSOBA WSPÓŁPRACUJĄCA —

Osoba współpracująca – nieodpłatne zatrudnienie małżonka

Obowiązek odprowadzenia składek ZUS za osobę współpracującą wystąpi również wówczas, gdy członek rodziny nie pobiera wynagrodzenia za świadczoną pomoc. Nieodpłatna pomoc osoby (małżonka, dzieci, rodziców) zamieszkującej w jednym gospodarstwie domowym wywołuje również obowiązek odprowadzania za tę osobę składek ZUS. W takiej sytuacji mamy bowiem do czynienia z tzw. umową dorozumianą, co oznacza, że została sporządzona ustnie i członkowie rodziny zgodzili się świadczyć nieodpłatną pomoc w działalności. Oczywiście w przypadku nieodpłatnej pomocy małżonka nie wystąpi opodatkowanie podatkiem od wynagro-